

باز شناسی هنرهای سنتی - اسلامی (۲)

هنر قلمکار

(گذشته، حال، موانع تولید و صادرات)

پژوهشکده هنرهای سنتی - اسلامی



سازمان اسناد و کتابخانه ملی
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

سرشناسه	مجلاتی یادگار، علیرضا، ۱۳۳۵ -
عنوان و نام پدیدآور	بازشناسی هنرهای سنتی - اسلامی هنر قلمکار (گذشته، حال، موانع تولید و صادرات) نویسندگان علیرضا بطالانی، یادگار، علیرضا خواجه احمدی، عباس مقتدایی.
مشخصات نشر	اصفهان: پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات، پژوهشگاه هنرهای سنتی - اسلامی، نشر هنر ۱۳۸۹.
مشخصات ظاهری	۸۷ ص.؛ مصور، (رنگی).
شابک	۱۲۵۰۰: ۲-۱۲-۹۱۸۱-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	فیا
موضوع	قلمکاری - ایران - اصفهان - تاریخ
شناسه افزوده	خواجه احمد عطاری، علیرضا، ۱۳۲۰
شناسه افزوده	مقتدایی، عباس، ۱۳۴۶
شناسه افزوده	پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات، پژوهشگاه هنرهای سنتی اسلامی، نشر هنر و فرهنگ اسلامی
رده بنده کنگره	۱۳۸۹: ۶-ب/۹۳ TP
رده بندی دیویی	۷۳۶/۶۰۵۵۹۳۲
شماره کتابشناسی ملی	۲۲۱۳۳۸۵



سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

بازشناسی هنرهای سنتی - اسلامی (۲)

هنر قلمکار

گذشته، حال، موانع تولید و صادرات

ناشر: پژوهشگاه فرهنگ هنر و ارتباطات (تشریفات هنر و فرهنگ اسلامی رسته به پژوهشگاه هنرهای سنتی - اسلامی)

مجری طرح: پژوهشگاه هنرهای سنتی - اسلامی

پژوهش و نگارش: علیرضا بطالانی یادگار، علیرضا خواجه احمد عطاری، عباس مقتدایی، فاطمه السادات امیرشاه کرمی

ویراستار علمی: مرضیه تاج الدین

ویراستار ادبی: روشنگر عاطفی منش

نویسندگان: اول - اردیبهشت ۱۳۹۰

۹۳۲۶

شماره پروانه

قیمت: ۱۲۵۰۰ ریال

شابک: ۱۲-۱۲-۹۱۸۱-۶۰۰-۹۷۸

چاپخانه: پیمان نوالدیش

تذکره: ۱۰۰۰ همه حقوق این اثر و فرهنگ و هنر اسلامی محفوظ است. در صورت تخلف پیگرد قانونی دارد

نشانی: تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۱، طبقه اول، پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات

مستند پستی ۶۲۷۲ - ۱۴۱۵۵ تلفن ۸۸۹۱۹۱۷۷ دورنگار ۸۸۹۳۰۷۶ Email: Nashr@ricac.ac.ir

سخن ناشر

پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات در راستای اهداف و وظایف خود اقدام به برگزاری نشست‌هایی با موضوع‌های مختلف در حوزه فرهنگ، هنر و ارتباطات می‌نماید تا از این رهگذر فضای گفتگو و تبادل نظر میان نخبگان فرهنگی و هنری کشور، نقد و بررسی مسائل و مشکلات مبتلابه جامعه را فراهم سازد.

گزارش پیش رو نتیجه نشستی است با عنوان «هنر قلمکار، گذشته، حال، موانع تولید و صادرات» که با هدف بررسی هنر قلمکار، با حضور جناب آقای علیرضا بطلانی یادگار در تاریخ ۸۸/۸/۱۳ از سوی پژوهشکده هنرهای سستی - اسلامی برگزار شده است.

ضمن احترام به نظرات، اندیشه‌ها و دیدگاههای مطرح شده در این مجموعه مکتوب، بدیهی است که مطالب مطرح شده از سوی سخنران لزوماً منعکس‌کننده دیدگاههای مسئولان پژوهشگاه نیست.

پیشگفتار

جایگاه رفیع هنر در زندگی آدمی موضوعی نو و بدیع نیست. آدمیان از اولین روزهای حیات خود در کره خاکی هنر را همچون جزئی جدانشدنی از زندگی خویش دانسته و از آن بهره گرفته‌اند. گاه اندیشه‌های خویش را در قالب آن متجلی ساخته‌اند و زمانی طراوت و شادابی و تحرک را به واسطه آن جستجو کرده‌اند و هر چه از این قابلیت بیشتر بهره گرفته‌اند، فاصله خویش را با جهل و نادانی و زندگی حیوانی بیشتر ساخته‌اند. این وجه تمایز انسان و حیوان سبب شده است تا آنان که از هنر حظ افزون‌تری برده‌اند، بیشتر از دیگران مورد تمجید آسمان قرار گیرند. اینک نمی‌توان هنر را از در و دیوار زندگی آدمیان جدا کرد و روح و اندیشه آنان نیز با مفاهیم هنری آمیخته است و هر جامعه‌ای که در این جهت ارتقاء بیشتری یافته باشد، از روح والای انسانی بالاتری برخوردار است. در این میان پژوهش پیرامون هنر و ابعاد مختلف آن یکی از مؤلفه‌های اساسی جوامع پیشرفته است و

ساختارهای اجتماعی است که می‌خواهند بهره‌افزون‌تری از هنر ببرند و تجارب پیشینیان را از یک سو بازشناسند و از دیگر سو به آیندگان برسانند. جامعه ایران با ورود اسلام هویتی دیگرگون می‌یابد و لطافت و ظرافت و نازکی خیال را با اندیشه و فکرت الهی درمی‌آمیزد و بالاترین شاهکارهای هنری را می‌آفریند. چنین مشی و روشی در معماری و کالبدهای شهری متجلی می‌شود و رنگ و رخسار اشیاء، ابزار و حتی پوشش آدمیان را نیز دربرمی‌گیرد. از این روست که صنایع دستی با هنر می‌آمیزد و فرم‌های هنری بر پارچه‌ها و لباس‌ها خودنمایی می‌کند. در شعر و کلام آدمیان نیز جلوه‌ای نمادین و به یادماندنی می‌یابد و هنر با بندبند اجزاء و تک تک افعال، اقدامات و حتی اندیشه‌های آدمی عجین می‌شود. بر همین مبناست که هنر اسلامی هویتی متفاوت دارد، چون اندیشه‌های ناب اسلامی خاستگاهی والا و متفاوت دارد و قرآن به عنوان منبع وحی خود اوج هنر است و هنر آفرین و هرچه روح با اندیشه‌های والای و حیانی آمیخته‌تر باشد، هنر برگرفته از آن منبع و حیانی نیز ماندگارتر و تأثیرگذارتر است. اینک برجسته‌ترین شاهکارهای معماری متعلق به مکان‌های اسلامی به ویژه مساجد است و این ابنیه گنجینه‌هایی است که جای جای آن با هنر آمیخته است.

خیال‌انگیزترین و پرمحتواترین اشعار و شاهکارهای ادبی آنهایی است که بهره‌گیری بیشتری از مفاهیم قرآنی و الهی دارد. برجسته‌ترین اثری که با دست آدمیان ساخته شده است، برای زیباسازی اماکن مقدس به کار رفته و انگیزه‌های درونی حاصل از نگاه قدسی در خلق آن دخالت داشته است. شناخت این همه ظرایف، دقایق، توسعه و ترویج رویکردهای هنری قدسی، خود کاری است ارزشمند، که مراکز پژوهشی توانمند باید در این عرصه فعالیت مداوم داشته باشند. پژوهشکده هنرهای سنتی - اسلامی پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با چنین رویکردی به پژوهش در عرصه هنر می‌پردازد.

در این پژوهشکده طرح‌های پژوهشی برای دستیابی به راهکارهای عملی در دنیای هنر سازماندهی و انجام می‌شود و با بهره‌گیری از توان علمی متخصصان و افراد صاحب‌نظر و دارای تجربه نشست‌های علمی سازماندهی و برگزار می‌شود و حاصل آن در اختیار علاقه‌مندان قرار می‌گیرد. آنچه اینک پیش روی شماست، حاصل نشست تخصصی در خصوص هنر قلمکار است که به عنوان یکی از هنرهای سنتی در زمره هنرهای مورد توجه ایرانیان مسلمان و سایر مردم جهان می‌باشد و امید است این اقدام پژوهشکده هنرهای سنتی - اسلامی که حاصل تلاش همکاران ماست، در سطح جامعه هنری مورد استفاده و در نظر آنان مقبول افتد و این پژوهشکده را از راهنمایی‌های ارزنده خویش بهره‌مند سازند.

عباس مقتدایی

رئیس پژوهشکده هنرهای سنتی - اسلامی